

Gode helse av å være populær

Barn med lav sosial status har flere helseproblemer i voksen alder sammenlignet med populære barn.

Dette kommer frem i en svensk studie. Flere enn 14 000 svensker født i Stockholm i 1953 inngikk i studien. I 1966, da barna gikk i sjette klasse, ble de bedt om å angi hvem i klassen de helst ville ha jobbet med hvis de kunne velge.

Ut i fra antall nominasjoner, ble barna delt inn i fem kategorier:

- Marginal: ingen nominasjoner
- Periferien: én nominasjon
- Akseptert: to eller tre nominasjoner
- Populær: fire til seks nominasjoner
- Favoritt: minst syv nominasjoner

På denne måten ble popularitet, makt og status i klassene kartlagt.

Merkbart større farer

Fra 1973 til 2003 ble denne informasjonen så sjekket opp mot helsedata og sykehusinnleggelser.

Det viste seg at de som i 1966 havnet langt nede på popularitetsskalaen, hadde flere

helserelaterte problemer enn de som fikk mange nominasjoner.

De upopulære barna hadde blant annet ni ganger så stor fare for sykdommer i hjertet og blodårene, som for eksempel angina pectoris og hjerteinfarkt.

De hadde også blitt behandlet fire ganger så ofte for ernærings- og fordøyelsesrelaterte sykdommer.

Videre var de mer utsatt for diabetes, rusproblemer og psykiske lidelser. De hadde blant annet dobbelt så stor risiko for selvsikading og selvmordstanker sammenlignet med de populære.

Det kommer ikke frem i studien hva som gjorde noen barn mer populære enn andre. Forskerne mener at sosialt klasseskille ikke er årsaken.

Dårlige valg

– Barn med lav sosial status blant jevnaldrende, kan ha tilegnet seg en mer helseskadelig livsstil med for eksempel røyk og alkohol. Dette er kjente risikofaktorer for hjertesykdommer, påpeker Ylva Almquist som ledet studien.

Almquist ser heller ikke bort fra at dårlig helse fører til lav status. Hun mener likevel ikke at dette kan være den eneste grunnen.

Må øke barnas selvfølelse

Ifølge Almquist viser studien hvor viktig det er at lærere fostrer sosial likestilling i klasserommet, og at de jobber for å øke barnas selvfølelse. Flere fagfolk er enige.

– Barn som føler seg verdiløse eller som blir ertet på skolen, utvikler ofte et dårlig selvbilde. Deretter kan de søke trøst i overspising, røyk eller alkohol. Ofte ender det med kroniske sykdommer, sier Alan Maryon-Davis, professor og president ved the UK Faculty of Public Health.

Barneombud Reidar Hjermann er enig og understreker skolens rolle.

– Vi skal ikke dra ned de som er sosialt eller faglig flinke, men vi må sørge for å ha et tilbud som klarer å fange opp alle. Foreldre må inkluderes på en god måte, og hjelpeapparatet må kobles inn i tide der det er behov, sier han.

Kilder:

1. Y. Almquist, Peer status in school and adult disease risk: A 30-year follow-up study of disease-specific morbidity in a Stockholm cohort, *Journal of Epidemiology and Community Health*; 29. September 2009 (published online first)
2. nrk.no/puls, 2009
3. news.bbc.co.uk, 2009